

Djuran

Alla vet att dagens toppidrott är en mycket lönsam nöjesindustri. Och att toppidrotten därför ofta styrs av allt annat än hänsyn till folkhälsan och ungdomens uppfostran.

Men samtidigt finns det ingen tvekan om idrottskulturens gynnsamma effekter både på samhällelig och individuell nivå. Dopningen och kommersialismen är endast skum på ytan. Det stora, ja rättare sagt enormt stora flertalet av alla idrottsutövare tävlar och konditionerar helt enkelt för att det är roligt och meningsfullt.

Därtill kommer den sociala och identitetsskapande biten. Idrottsrörelsens framväxt till ett massfenomen skedde i början av 1900-talet och bidrog på ett synligt sätt till konstruktionen av det finländska medborgarsamhället. Frågan är om inte dess nationellt enande roll var speciellt stor i den nyblivna republiken Finland. Paavo Nurmi kom som på beställning.

Samma sak har gällt och gäller alltså på lokal nivå. I varje välfungerande närsamhälle finns det i dag idrottsföreningar och andra organiserade motionsaktiviteter, som genom sin verksamhet stärker känslan för platsen och kollektivet. Idrottens verkliga styrka ligger därmed i dess fysiska och mentala långtidseffekter.

En ansevärd del av den sociala långtidseffekten är faktiskt de gemensamma idrottsminnena. Krigsveteranerna hittar genast en gemensam frekvens då de träffar sina gamla frontkamrater. Så är det vanligtvis också med gamla idrottskamrater. Minnet av en legendarisk match eller tävling återförenar oss och skapar en trygg utgångspunkt för snack om andra saker.

Det handlar också om alldeles vardagliga minnen. När jag spankulerar in genom den ockragula träporten till Djurgårdens friidrottsplats i Helsingfors bombarderas jag omedelbart av massor av mer eller mindre lösryckta minnen och associationer. Bakom startstrecket för 100 meter susar alltså samma björkar som i början av 1970-talet kastade sin kvällskugga över oss när vi som IFK-knattar övade start från block.

Den skrangliga läktaren och IFK:s egen barack närmast startblocken är sedan länge nedmonterade och platsen pryds nuförtiden av en välkött gräsplan. Vi förstod på något sätt intuitivt att den nedslitna baracken var platsen med stort P för alla IFK:are. Och när jag i slutet av 1980-talet intervjuade den legendariske idrottsreportern Enzo Sevón om IFK på 1920-talet ökade min förståelse ytterligare.

En av föreningens stora stjärnor var på den tiden Erik ”Erkka” Wilén, silvermedaljör på 400 meter häck i Paris OS 1924. Erkka var en vänsäll person som naturligtvis ställde upp då barackens röda tak skulle nymålas. Dessvärre ville det sig inte bättre än att Erkka fick hela målarfärgsburken i huvudet och tvingades gå omkring med illrött hår i flera veckor ...

Djurans nu pietetsfullt renoverade paviljong i jugendstil fungerade ännu på 1970-talet som omklädningsrum. Innerväggarna utstrålade en oförglömlig luktcocktail – svett, liniment och läckande vattenledningar – medan golvet var sönderrispat av tusentals spik- och skridskor. Och allt detta finns kvar. I våra minnen.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 27.4.2005